

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitvlvm II. Dilectus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

Ioann. Anđ. & alij habent: nisi parochia unita monasterio, quoad omnia, seu iure plenissimo exempta sit, si videlicet etiam populus ab Episcopo exemptus, & monachorum cura subditus sit, ita ut Abbas quasi Episcopalem in eo loco jurisdictionem obtineat; tunc enim patet, quod Episcopus se intromittere non debeat, secus autem est, si parochia unita sit iure pleno, id est, tam quoad spiritualia, quam temporalia juxta c. 3. de privilegijs, populus autem, & ipsamet parochialis Ecclesia in spiritualibus ab Episcopo non exempta.

CAPITVLVM II.

Dilectus.

PARAPHRASIS.

Cum Ecclesia S. Cæcilie in petitorio & possessorio ab Ecclesia S. Laurentij sita in Parochia S. Cæcilie subjectionem postulari in scrutinij, Baptismo, Capitulis, & similibus; ac Presbyter S. Laurentij sponte confessus esset, quod Ecclesia S. Laurentij scrutinium & Baptisma debeat Ecclesie S. Cæcilie, ac ad Capitulum vocatus venisset; ex aduerso autem Procurator Ecclesie S. Laurentij proponeret, eam immediatè ad Sedem Apostolicam pertinere, ac ab eadem institutionem & destitutionem liberè exercere: Pontifex Ecclesiam S. Laurentij ratione Baptismi & Scrutinij Ecclesie S. Cæcilie obligatam pronuntiavit; in institutione verò, & destitutione, & Capitulo ab imperitione Clericorum S. Cæcilie absolvit.

SUMMARIUM.

1. Potest aliquis simul possessorio recuperando, & petitorio iudicio agere.
2. Confessio Rectoris Ecclesie non collegiata in iudicio facta nocet Ecclesie.
3. Ex eo quod citatus ad Capitulum in eo compareat, ostendi potest possessio subjectionis.
4. Per sententiam contra Ecclesiam ratio-

ne exemptionis, nihil prejudicatur Romana Sed.

Notandum primum Potest aliquis petitorio iudicio recuperando, & petitorio experiri: qua de re dixi in c. 2. de casibus possessionis. Dicebat autem hic procurator parochiam possessione subjectionis, & obedientie spoliata fuisse, eo ipso, quod Ecclesia S. Laurentij eam denegavit; cum in ea præstare solita fuerit. Qua de re Dicitur in c. querelam 24. de elect. & dicitur in auditis nos. 4. de prescript. & in c. subornata 2. not. 3. de re iudicata.

Notandum secundum. Non idem, quia Ecclesia aliqua præsertim collegiata aut conventualis sita est intra fines parochie, eadem parochie subdita est: quare Pontifex per hanc præsumptionem fundatam in iure communi, & non plus pro Syndico agere pronuntiavit, quam ab isto probatum fuit, maximè propter confessionem Rectoris Ecclesie, quæ dicebatur subdita, quoad scrutinium, Capitulum &c.

Notandum tertium. Confessio Rectoris Ecclesie non collegiata, facta in iudicio, nocet Ecclesie, cum illi jus agendi, & defendendi pro iuribus Ecclesie sue competat: paulò alia est ratio de Ecclesia Collegiata, seu habente conventum, cum enim Prælati saltem in causis adujs, seu maioris momenti, sine Conventu agere non possunt in iudicio, consequens est, ut nec contentio solius Prælati nocet Ecclesie, ut dicitur in c. 2. de test. in 6. ex cap. subornata 21.

Notandum quartum. Si Clericus, vel Religiosus citatus ad Capitulum comparet, ostendi hinc potest possessio subjectionis, uti Gloss. hic monet: requiritur tamen, ut aliquis accesserit tanquam obligatus sit, & non ultrò, ac sponte; quare ait Abbas, hic necessarium esse, ut sæpius vocatus venerit, quod verum est ordinariè loquendo, poterit tamen etiam ex prima citatione apparere, quod aliquis veniat tanquam obligatus, & ita possessio a capitulo propter consultum est, ut v.g. Religiosus exemptus ad parochorum Capitulum vocatus

si veniat, ut de rebus Ecclesiasticis consul-
ter, qui se obligatum non esse arbitrat, ut
de eo in Capitulo protestetur.

Notandum quintò. Si in controversia
subjectionis iudicetur contra Ecclesiam,
quæ dicebat se exemptam, non idem in iure
exemptionis præiudicatur Romanæ Sedi,
quò minus ipsa jus subjectionis immediatè
ostendere possit, ut sumitur etiam ex *c. ad
audientiam 13. de prescript. & expressiùs*
habetur in *cit. c. suborta*, quibus locis id
docui.

CAPITVLVM III.

Ex parte.

PARAPHRASIS.

Abbas & Conventus Rivenfis questi sunt
Honorio III. quòd Episcopus Venerentis
compellere ipsos velit, ut in Prioratibus
suis plures monachos instituerent, cum
tamen facultates Prioratuum non suffi-
cerent: tunc litteræ, & mandatum quasi
à Sede Apostolica emanans, afferebatur
ad Abb. S. Albani, in hac forma, ut ipse
inquireret de facultatibus Prioratuum, &
si sufficere videat, plures monachos in
singulis Prioratibus institui curet; sin mi-
nùs, inhibeat Episcopo, ne monachos
molestaret super plurium institutione.
Hinc itaque Abbas & Conventus dixe-
rant, sibi per litteras Apostolicas conces-
sum esse, ut in singulis Prioratibus eo-
rum, singuli monachi habitarent (sicuti
antea solebant) dummodo facultates pro
pluribus non sufficiant; veruntamen,
cum id Concilio Lateranensi sub Ale-
xandro III. supra in *c. 2. de statu monach.*
repugnaret, ait Honorius Papa, non cre-
dere se, tales litteras à Sede Rom. ema-
nasse; si autem propter occupationes
fortasse emanarunt, nolle se Concilio
Generalis esse derogatum.

SUMMARIUM.

1. *Littera Apostolica, contra stylum, &*

*praxin Curia scripta de falsitate sunt
suspecta.*

2. *Fieri potest, ut contra Principis volun-
tatem, & hoc nihil sciente, mandata
nomine ipsius spargantur.*
3. *Contra decreta Concilij Generalis non
facile concedit gratiam Papa.*
4. *Leges etiam prohibitoria, quando sunt
extendenda?*

Notandum primum. Si litteræ à Sede
Apostolica v. g. emanent, quæ contra
stylum, & praxin Curia scriptæ sunt, de fal-
sitate debent esse suspecta. Ita etiam habe-
tur in *c. ad te 10. de rescript.*

Notandum secundum. Accidere potest,
& interdum solet, ut litteræ & mandata à Prin-
cipe emanent, præter ipsius scientiam & vo-
luntatem: quare si talis obreptionis suspicio
sit, expectari potest, & interdum debet,
donec Princeps certior factus, & plenè in-
formatus alterum responsum det. Ita etiam
in *c. si quando 5. de rescript.*

Notandum tertio. Papa non facile pri-
vilegia, aut gratias concedit contra decreta
Concilij Generalis; & idem subreptitia
censeri debet impetratio gratiæ, nisi in lit-
teris exprimat clausula derogatoria Con-
cilij Generalis. Ita sumitur ex hoc *c. &*
notavit *Gloss. hic in notandis And. in princi-
pio Barbosan. 3.*

Notandum quartum. Leges etiam pro-
hibitoria extendenda sunt ad casum non ex-
pressum, si ex identitate rationis colligi pos-
sit, talem fuisse mentem legislatoris, idem-
que sentiendum de alijs, v. g. pœnalibus,
alioqui non extendendis. Ita sumitur ex hoc
c. & notavit *Abbas. n. 1.* nam in Conc. La-
teran. *c. 2. de statu Monach.* prohibitum
erat, ne monachi &c. soli manerent inter
sæculares, sed cum quibusdam fratribus.
Hoc ipsum autem Honorius III. *hic & in c. se-
quente* ait, de Prioratibus monachorum
in eodem Concilio definitum esse, non qui-
dem verbis formalibus, sed implicite com-
prehensivis, ex perspecta mente legislatoris
ob rationis in Lege expressæ identitatem.

CAPI-